

Vindelns kommun

Beslut för grundsärskola

efter prioriterad tillsyn i Älvbrinkens skola
belägen i Vindelns kommun

Tillsyn i Älvbrinkens skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Vindelns kommun under våren 2015. Älvbrinkens skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 21 april 2015 och den 26 maj 2015.

Måluppfyllelse och resultat

I Vindelns kommun finns inte någon dokumenterad sammanställning och analys av grundsärskolans måluppfyllelse, kunskapsresultat eller av arbetet med trygghet och studiero. Det finns inte heller någon sådan redovisning i Vindelns kommuns kvalitetsredovisning för läsåret 2013/14.

På grund av det låga elevantalet framgår inte några kunskapsresultat i Skolverkets officiella statistik för grundsärskolan läsåret 2013/14.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-10-30
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-10-30

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynstillfället. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att vidta åtgärder för att rätta till brister närhelst de framkommer.

Tillsynen vid grundsärskolan i Vindelns kommun har inte visat annat än att eleverna ges goda förutsättningar att nå de nationella målen för utbildningen. Elevernas kunskapsutveckling och kunskapsresultat följs och utvärderas kontinuerligt på individnivå genom lärares egen undervisning, de skriftliga individuella utvecklingsplanerna och genom, i förekommande fall, betygssättning i årskurserna 6–9. Vidare framkommer vid tillsynen att eleverna är trygga och trivs. Eleverna i grundsärskolan inriktning träningsskola har exempelvis alltid en vuxen i sin närhet.

Skolinspektionen bedömer dock att grundsärskolan i sitt systematiska kvalitetsarbete behöver följa upp, analysera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling och kunskapsresultat på skolenhetsnivå. Det saknas också på skolenhetsnivå en uppföljning och analys av arbetet med trygghet och studiero och elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Skolenheten saknar därmed viktiga underlag i sitt kvalitetsarbete.

Undervisningen vid skolenheten måste vidare bedrivas av lärare som har legitimation och har behörighet för den undervisning de bedriver.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vindelns kommun att senast den 30 oktober 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen på adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vindelns kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13 och 17–18 §§ skollagen samt 33 § införandelagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att lärarna vid skolenheten har legitimation och har behörighet för den undervisning de bedriver.

Motivering till bedömning av brist

Huvudmännen ska för undervisning använda lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som läraren eller förskolläraren ska bedriva. Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som har den utbildning som krävs enligt 13 § eller ett behörighetsbevis enligt 15 § eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får huvudmannen använda en annan person för att bedriva undervisningen. En sådan person ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som krävs för undervisningen.

I Vindelns kommun finns en klasslärare tillika specialpedagog som ansvarar för undervisningen i grundsärskolan inriktning träningskola. Utöver klassläraren finns också två assistenter i klassen.

Klassläraren uppger sig arbeta 9 klocktimmar i grundsärskolan inriktning träningskola. I uppdraget ingår att planera och schemalägga undervisningen inkluderande den undervisning som assistenterna ansvarar för. Resterande tid, förutom lektioner i bland annat ämnena musik, idrott och hälsa och slöjd, som genomförs av andra lärare än klasslärare, bedrivs undervisningen av klassens assistenter, vars anställningar är som assistenter på hundra procent. Enligt klassläraren bedriver assistenterna "stora delar" av undervisningen i grundsärskolan inriktning träningskola.

Undervisning ska bedrivas av lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som läraren eller förskolläraren ska bedriva. Detta är inte fallet i den beskrivning som ges ovan och då det inte är förenligt med skollagens krav måste åtgärder vidtas.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vindelns kommun inte uppfyller författningsskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen;

Läroplan för grundsärskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundsärskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundsärskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling och kunskapsresultat i grundsärskolan och grundsärskolan inriktning träningskola.
- Se till att följa upp och analysera skolenhetens arbete med trygghet och studiero.
- Se till att uppföljning och analysarbete även omfattar elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.
- Se till att utifrån analysarbetet identifiera utvecklingsområden och besluta om vilka insatser som ska prioriteras för att de nationella målen ska uppfyllas.
- Se till att det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras.
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det vid skolenheten genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på kvalitetsarbetet ska vara att de nationella mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter uppfylls. Vidare ska kvalitetsarbetet genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever, och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

I grundsärskolan i Vindelns kommun följs elevernas kunskapsutveckling och kunskapsresultat upp och utvärderas kontinuerligt på individnivå genom lärarnas egen undervisning, de skriftliga individuella utvecklingsplanerna och genom bedömning, och i förekommande fall betygssättning, från årskurs 6 till årskurs 9.

På skolenhetsnivå saknas däremot en dokumenterad uppföljning och analys av elevernas kunskapsutveckling och kunskapsresultat. Av intervjuer och dokumentstudier framgår också att det på skolenhetsnivå saknas en dokumenterad uppföljning och analys av arbetet med trygghet och studiero samt uppföljning och analys av elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

I grundsärskolan i Vindelns kommun finns en kvalitetsredovisning för läsåret 2013/14 benämnd "Kvalitetsredovisning 13/14 Barnomsorg, grundskola, sarskola och Komvux". Detta dokument skickas till politiker som underlag för barn- och utbildningsnämndens arbete. Det finns en rubrik för sarskola och träningskola där exempelvis antalet elever mellan åren 2008 till och med 2013 finns rapporterat. Någon uppföljning och analys av elevernas kunskapsutveckling och kunskapsresultat finns inte redovisat. Det saknas också en uppföljning och analys av arbetet med trygghet och studiero samt av elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. I nuläget saknar alltså huvudmannen underlag från ett fungerande kvalitetsarbete på enhetsnivå, vilket i sin tur leder till att huvudmannen inte har tillräckligt underlag för att kunna göra motsvarande arbete på huvudmannanivå.

För att rektor ska kunna vidta välgrundade åtgärder i syfte att förbättra verksamheten måste den samlade bedömningen av elevernas kunskapsutveckling och kunskapsresultat ta sin utgångspunkt i de resultat som verksamheten uppnår. Analysen ska ge svar på vilka områden som är i behov av insatser för att öka måluppfyllelsen. Dokumenterade analyser på skolenhetsnivå kan exempelvis handla om att analysera skillnader i kunskapsresultat över tid, mellan olika ämnen och mellan kön, i förhållande till faktorer såsom arbetsformer, arbetssätt, materiella resurser, personalens kompetens samt hur bedömning och betygssättning genomförs. Dokumentation av ett analysarbete gör det alltså möjligt att följa skolans kvalitetsarbete över tid och se effekterna av ett utvecklingsarbete.

Skolinspektionen bedömer, mot bakgrund av ovanstående, att skolans kvalitetsarbete måste ta sin utgångspunkt i en dokumenterad uppföljning av måluppfyllelse och resultat samt en analys av skolenhetens resultat i relation till kursplanernas kunskapskrav och de nationella målen i läroplanen.

Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Ewa Lindberg
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Älvbrinkens skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Älvbrinkens skola

Vindelns kommun, med drygt 5 300 invånare, är belägen cirka fem mil nordväst om Umeå. I kommunen finns tre nämnder varav barn- och utbildningsnämnden är en. Utbildningsverksamheten leds av en förvaltningschef.

Grundsärskolan har sin verksamhet både i Älvbrinkens skola och i Renforsskolan. Utbildningen för elever mottagna i grundsärskolan omfattar läsåret 2014/15 årskurserna 5–8. Vid inspektionstillfället finns två elever i grundsärskolan och två elever i grundsärskolan inriktning träningskola.

Verksamheten i Älvbrinkens skola leds av en rektor som också ansvarar för förskoleklass, fritidshemmet och grundskola årskurserna 1–5 i Älvbrinkens skola. Rektorn som påbörjade sitt uppdrag i januari 2015 ska avsluta densamma i maj 2015. Renforsskolans rektor har ansvar för grundskola årskurserna 6–9, inkluderade elever i grundsärskolan och för den kommunala vuxenutbildningen.